

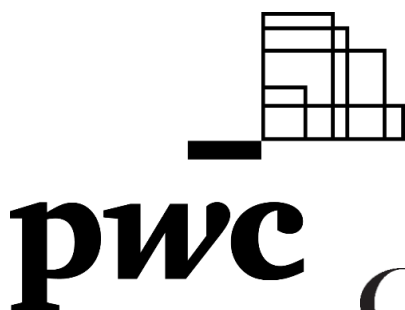
TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA

2017. február 18.

MEGOLDÓKULCS

STUDIUM GENERALE TÖRTÉNELEM SZEKCIÓ

1. Kereszténység kialakulása (Elemenként 1 pont)

- a) A zsinat célja a nézeteltérések feloldása volt, nevezetesen, hogy Jézus egylényegű-e az Atyaistennel, vagy hasonlatos hozzá (nikaiai zsinat) VAGY a pápa közvetett vagy közvetlen meghívására összegyűlt püspökök tanácskozása-a püspökök testülete itt gyakorolja az egész egyházra kiterjedő hatalmát.
- b) A „hamispróféták” kifejezés az eretnekekre utal.
- c) Az arianizmus Ariusnak és követőinek (az ariánusoknak) mozgalma volt a 4. században. Attól különbözik a főáramú felfogástól, hogy legfőbb tétele az, hogy a Fiú nem egylényegű (homouszion), hanem hasonló lényegű az Atyával (homoiuszion) – ezzel sok kortársa szerint Jézus isteni voltát, és egyúttal a Szentháromság tanát tagadta.
- d) Az evangélium jelentése: örömhír. Az Újszövetség első négy könyvét nevezik így. Az evangéliumok Jézus tanítását és beszédeit, születését, életét, szolgálatát, keresztre feszítését és feltámadását írják le. A négy evangélista Máté, Márk, Lukács és János.

2. Középkori kereskedelem

- a) Velence központi helyet foglalt el, hiszen a városállam összekötötte a szárazföldi és a levantei kereskedelmet, ezen felül az Adriai-tenger partján helyezkedik el, így kijutása van a Földközi-tengerre. (1 pont)
- b) Szárazföldi (Champagne városai): vasérc, réz, ezüst, só
Hanza: gabona, fa, hal, prém, méz, viasz, bor
Levantei: nemesfém, arany, fegyver, bársony
(Selyemút: selyem, luxuscikkek, fűszerek) (elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont)
- c) Az Oszmán Birodalom terjeszkedése, az oszmánok magas adókat róttak ki a levantei kereskedelmi útvonalon (Elfogadható még: földrajzi felfedezések) (1 pont)
- d) textil termék (0,5 pont)

3. Az ország három részre szakadása (Elemenként 1 pont)

- a) Királyi Magyarország
- b) Báthori-család
- c) Bocskai hadművelet
- d) hajdúk

4. Francia forradalom (Elemenként 1 pont)

- a) felvilágosodás, felvilágosodás eszmerendszere (Elfogadható még: szabadelvűség)
- b) abszolutizmus, abszolút monarchia
- c) I., VII. (elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- d) szocializmus
- e) XVI. Lajos
- f) Társadalmi és gazdasági: I., VII., VI.
Politikai: II., III., XV. (helyes csoportosítás esetén 0,5 pont, összesen 1 pont.)
- g) mindkettő
- h) restauráció

5. A Hunyadiak törökellenes harcai

- a) Nándorfehérvár, 1456 (0,5-0,5 pont, összesen 1 pont.)
- b) A vár elfoglalásával a Dunán folyamatos utánpótlás biztosítására volt lehetőség vagy a vártól északra már semmilyen természeti és mesterséges akadály nem tudja hátráltatni a török betörést (Elfogadható még bármilyen olyan válasz, amely arra utal, hogy Nándorfehérvártól többnyire akadálymentessé válhat az oszmán terjeszkedés) (1 pont)
- c) Defenzív politika (1 pont)
- d) Az ország rendei „érett megfontolás után, a törökök részéről fenyegető veszedelem elhárítására, [...] a király Magyarország ügyeire fordithassa figyelmét” (A forrás kimondja, hogy belföldre kell koncentrálni, ez pedig védekezőbb, békésebb külpolitikát takar)

6. XIX. század uralkodó eszméi (Elemenként 0,5 pont)

Az eszmerendszer neve:	A források betűjele:
Konzervativizmus	a), c)
Liberalizmus	b), e)
Egyik sem	d), f)

7. 1848-as pesti forradalom és áprilisi törvények (Elemenként 1 pont)

„6. § Mindazon tárgyakban, mellyek eddig a m. k. udvari kancelláriának, a k. helytartó tanácsnak, s a k. kincstárnak[...] köréhez tartoztak [...] s általában minden polgári, egyházi, kincstári, katonai, és általában minden honvédelmi tárgyakban Ő Felsege a végrehajtó hatalmat ezentul kizárólag csak a magyar ..... által fogja gyakorolni.” /1848. évi III. törvénycikk/	független minisztérium	felelős
„Nemesi adómentesség helyett mindenkire nézve egyformán kötelező adófizetés bevezetése. Az állami terhekből való közös részvállalás.” /Definíció/	közteherviselés	
„2. § Az országnak s kapcsolat részeknek mindazon benszületett, vagy honosított, legalább 20 éves, és sem atyai, sem gyámi, sem gazdai hatalom, sem pedig elkövetett hűségtelenség, csempészkedés, rablás, gyilkolás és gyujtogatás miatt fenyték alatt nem levő lakosai, a nőket kivéve, törvényesen bevett valláskülönbség nélkül, választók” /1848. évi V. törvénycikk/	választójog	
„Az urbér és azt pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok (robot), dézma és pénzbeli fizetések, e törvény kihirdetésétől fogva örökösen megszüntetnek.” /1848. évi IX. törvénycikk/	jobbágyfelszabadítás	

<p>„– Most menjünk egy censorhoz, és vele írassuk alá a proclamatíót és a Nemzeti dalt! kiáltott valaki. – Censorhoz nem megyünk, feleltem, nem ismerünk többé censort, el egyenesen a nyomdába! Mingyárt beleegyeztek és követtek.” <i>/Részlet Petőfi Sándor naplójából/</i></p>	<p>sajtószabadság</p>
--	------------------------------

Az alábbi fogalmakra nincs szükség: ösiség, teherlerázás, független országgyűlés, örökváltság, cenzus

8. A következő feladat az első világháború technikai újításaira vonatkozik

- a) Gáztámadás, harcigázok, mustárgáz, klórgáz (*Vagy egyéb, erre a hadviselésre utaló kifejezés is elfogadható*) (0,5 pont)
- b) Ypern (1 pont)
- c) Belgium (0,5 pont)
- d) Távíró, szikratávíró (*Vagy egyéb, a távíró körülró megoldás is elfogadható*) (1 pont)

9. A kiegészítés

- a) Pragmatica Sanctio, 1723 (*elemenként 0,5 pont*)
- b) Ferenc József (1 pont)
- c) Delegációk/delegációk rendszere, 60-60 fő (*elemenként 0,5 pont*)
- d) Mert nem volt önálló hadügye, külügye, és ezen tárcák kiadásait fedező pénzügye (1 pont)

10. Gazdasági világválság

- a) Fentről lefelé: Tőzsdekrach, Ipari válság, Munkanélküliség, Bankzárlat (*Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.*)
- b) bankzárlat, protekcionista gazdaságpolitika, közmunkaprogram (*Két helyes bekarikázás esetén 0,5 pont, mindegyik bekarikázása esetén 1 pont.*)
- c) Németország (1 pont)

11. Antiszemitizmus a Horthy-korszakban

- a) Az egyetemeken tanuló fiatalok összetételének meg kell felelnie az egyes felekezetek, illetve népcsoportok össznépevényen belüli arányának/Zárt szám szerint vehettek részt a felsőoktatásban a népcsoportok (*Vagy egyéb, a tartalmat megragadó válasz elfogadható.*) (1 pont)
- b) A társadalmi feszültségek enyhítése/A zsidóság arányának csökkentése a felsőoktatásban (*Vagy egyéb, a tartalmat megragadó válasz elfogadható.*) (1 pont)
- c) Míg a nürnbergi törvények faji, addig az I. zsidótörvény csak vallási alapon különbözteti meg a zsidókat. (*Más hasonló válasz is elfogadható - 1 pont*)

- d) Az állítás **hamis**, mivel a törvény csak abban az esetben lenne alkalmazható, ha a személy **minimum két** nagyszülője (bármelyik ágon) lenne a hitgyülekezet tagja.
(Igaz/Hamis 0,5 pont, indoklás 0,5 pont, összesen 1 pont)

12. Magyar adórendszer

- a) általános forgalmi adó (ÁFA) (1 pont)
b) 27% (0,5 pont)
c) Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) (1 pont)
d) Pénzügyi tranzakciós illeték (0,5 pont)

- 13. A feladat az angol alkotmányos monarchiával kapcsolatos. Ismertesse a források és saját ismeretei segítségével az angol alkotmányos monarchia működését! Térjen ki annak kialakulására is!** (rövid esszé)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó röviden ismerteti az angol alkotmányos monarchia létrejöttének előzményeit, és bemutatja az alkotmányos monarchia államberendezkedését. A válasz a forrásrészletek felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel, a vizsgázó az állításait a források és saját ismeretei alapján logikusan és szakszerűen támasztja alá.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és a térbeli és időbeli elhelyezéssel alátámasztja a téma kifejtését. T.1. Rögzíti, hogy a Jogok Nyilatkozatát 1689-ben adták ki az 1688-as dicsőséges forradalom után, ez biztosította az alapot az alkotmányos monarchia kialakulásához, amely a XVIII. század	0–2		
		0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat. K.1. alkotmányos monarchia, király, parlament, Jogok Nyilatkozata, államszervezet, kormányzat, dicsőséges forradalom, törvényhozó hatalom, bírói hatalom, végrehajtó hatalom, alsóház, felsőház stb. K.2. A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-4		
		0	1	2
		0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával, következtetéseivel támasztja alá. F.1. Az első forrás alapján rögzíti, hogy az alkotmányos monarchia alapja a hatalmi ágak szétválasztása, és megállapítja, hogy 1689-ben elfogadtatták Orániai Vilmost a Jogok Nyilatkozatát, mely a Jogok kérvényének megerősítését és kibővítését tartalmazta. Ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a dokumentum nagymértékben korlátozta a király jogkörét, vagyis hogy az összes hatalmi ág a kezében összpontosuljon.	0–3		
		Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgázó feltárja, elemzi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket E.1. Röviden ismerteti az alkotmányos monarchia kialakulásának előzményeit Angliában. Rögzíti, hogy Cromwell halálával véget ért a köztársaság időszaka, visszaállították az abszolút monarchiát, később azonban a dicsőséges forradalom keretei között Orániai Vilmost hívták meg az angol trónra. Megállapítja, hogy a dinasztiaaváltás az előző uralkodók önkényuralmának volt a következménye. E.2. Rögzíti, hogy az alkotmányos monarchia lényege, hogy a király uralkodik, de nem kormányoz. Megállapítja, hogy a gyakorlatban ez mit jelent (ő nevezi ki a vezető tisztségviselőket; parlamentet	0–6		
		Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
		Rögzít		
		0	1	

	feloszthatja; szentesíti a törvényeket; legfőbb hatalmi szerv a parlament lett, a király szerepe nagymértékben csökkent).	Megállapít		
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				17

- 14. A feladat az ipari forradalom társadalmi hatásaihoz kapcsolódik. Mutassa be a források és saját ismeretei alapján, hogy az első ipari forradalom milyen demográfiai és életmódbeli változásokat idézett elő!** (rövid esszé)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó bemutatja az ipari forradalom társadalmi hatásait. A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggésekre utal (pl. az újításoknak köszönhetően nőtt a népesség)	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi, és tesz egy-egy helyes megállapítást az ipari forradalom térbeli és időbeli helyének jelentőségére vonatkozóan. T.1. Rögzíti, hogy az első ipari forradalom kezdete a XVIII. század utolsó harmada, szimbolikus dátuma 1769. T.2. Rögzíti, hogy az első ipari forradalom Angliából indult.	0–2		
		0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános, illetve konkrét fogalmakat. K.1. Szakszerűen használja az alábbi általános és konkrét történelmi fogalmakat: gazdaság, demográfiai robbanás, ipari forradalom, munkásság, urbanizáció, burzsoázia, proletariátus, munkaidő, munkabér stb. K.2. A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0-4		
		0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a forrásokat felhasználja a válaszadáshoz, állításait a források felhasználásával, következtetéseivel támasztja alá. F.1. Rögzíti, hogy a születések száma jóval meghaladta a halálozásokét, vagyis nőtt a népesség, azonban magas volt a munkaórák száma, illetve alacsonyak voltak a bérek. Ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl.: kizsákmányolták a munkásokat, amelyre azért volt lehetőség, mert rendkívül nagy volt a munkaerőpiac; megállapítja, hogy a kizsákmányolások következtében jöttek létre a szakszervezetek, illetve több ideológia is erre helyezte a hangsúlyt, pl.: szocializmus, marxizmus osztályharca).	0–3		
		Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
Az eseményeket alakító tényezők	A vizsgázó feltárja, elemezi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket	0–6		

feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	E.1. Rögzíti, hogy az ipari forradalmak hatására átalakult a társadalom szerkezete: az urbanizáció hatására visszaszorult a parasztság, megerősödött a középosztály, legnagyobb arányba a burzsoázia és a proletariátus került. Megemlíti, hogy az urbanizáció elindítója a mezőgazdaság átalakulása, gépesítése volt.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
	E.2. Rögzíti, hogy a munkásság milyen életmódot folytatott, és ezzel kapcsolatban lényegi megállapítást tesz (pl. gyermekmunka, nők munkába állása a megélhetés érdekében; munkásosztály rendkívül rossz életkörülmények között élt, új betegségek megjelenése).	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM			17	

15. A feladat a trianoni béke következményeivel kapcsolatos. Mutassa be a források és saját ismeretei alapján a trianoni békeszerződés gazdasági, etnikai és társadalmi hatásait! (hosszú esszé)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a trianoni békeszerződés gazdasági, társadalmi és etnikai következményeit mutatja be.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó elhelyezi a történelmi eseményeket térben és időben.	0–4		
	T.1. A vizsgázó rögzíti, hogy a trianoni békeszerződés Magyarországra vonatkozott, és tesz utalást az újonnan kialakult országhatárookra.	0	1	2
	T.2. A vizsgázó rögzíti az I. világháború időpontját (1914-1918), illetve az azt lezáró versailles-i békeszerződések közül a trianoni békeszerződés pontos dátumát (1920. június 4.).	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános , illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K.1. A vizsgázó szakszerűen használja a témához kapcsolódó általános fogalmakat: erőforrás, határ, közigazgatás, békeszerződés, ipar, vasúthálózat, mezőgazdaság	0	1	2
	K.2. A vizsgázó szakszerűen használja a témához kapcsolódó konkrét fogalmakat: jóvátétel, gazdasági szerkezetváltás, békediktátum, vagonlakók	0	1	2
	K.3. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
Ismeretszerzés, a források használata	A vizsgázó a válaszába beépíti a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–9		

Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	F.1 A térkép alapján rögzíti, hogy az iparvidékek jelentős része határon túlra került (nyersanyagok kerültek külföldre, a feldolgozóipar maradt az országban), illetve a sugaras szerkezetű vasúthálózatokat elcsatolták az országtól, és ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy jelentősen visszaesett az ország gazdasági teljesítménye.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
	F.2. A térkép, valamint a szöveges forrás alapján rögzíti, hogy Magyarország területe a harmadára csökkent, illetve a lakosság megféleződött, melynek komoly társadalmi és gazdasági következményei voltak. Megállapítja, hogy a magyar népesség csak 67,5%-a él Magyarországon, vagyis a magyar népesség harmada kisebbségként él a környező országokban, tehát a határok meghúzásakor az etnikai és vallási viszonyokat nem vették figyelembe.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
	F.4. A kép alapján rögzíti, hogy az elcsatolt területekről tömegesen menekültek át Magyarországra, és ezzel kapcsolatosan megállapítja, hogy az áttelepültek nehéz körülmények között éltek, így például nagy részük az állandó lakhely hiányában vonatszerelvényekben lakott.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
	A vizsgáló feltárja, elemezi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket	0–12		
	E.1. Előzményként rögzíti, hogy Magyarország az Osztrák-Magyar Monarchia oldalán szállt be az első világháborúba, amely lezárását követően a vesztes államok közé tartozott. Megállapítja, hogy ennek voltak köszönhetőek a kedvezőtlen békefeltételek, melyeken már nem tudtak alakítani, egy békediktátumot kellett aláírniuk 1920. június 4-én a Kis Trianon kastélyban.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
	E.2. A vizsgáló rögzíti a béke következményeként kialakuló társadalmi változást (az utódállamok nemzetállami politikája miatt a magyar kisebbség elnyomásban élt; kialakult egy sajátos réteg, a vagonlakók) és megállapítja, hogy a tömeges menekültáradat ellátási nehézségeket eredményezett Magyarországon. Kitekintésként rögzíti, hogy olyan területek is elcsatolásra kerültek, melyeken a magyar lakosság volt többségben és, hogy a mai napig megfigyelhető ez bizonyos területek etnikai összetételében (Erdély, Vajdaság).	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
	E.3. A forrásokról leolvasható információkon kívül rögzít további gazdasági hatásokat. Megállapítja, hogy Magyarország elvesztette a Monarchia biztos felvevőpiacát, ezáltal nagyobb konkurenciával kellett megküzdenie kereskedelmi szempontokból.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
0		1	2	

	E.4. Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja az elemzését.	Rögzít		
		0	1	
		Megállapít		
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				33

- 16. A feladat a magyar nemesség XIII-XIV. századi történetével kapcsolatos. Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a magyar nemesség fejlődésének főbb állomásait!**
(hosszú esszé)

Műveletek és tartalmak		Pont		
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a magyar nemesség történetét mutatja be, külön részletezve a jogait megszilárdító legfontosabb dokumentumok tartalmát. Bemutatja, hogy a nemesség hogyan vált egy jogilag egységes, bár gazdaságilag rétegzett társadalmi réteggé.	0–2		
		0	1	2
Tájékozódás térben és időben	A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.	0–4		
	T.1. Rögzíti, hogy 1222-ben II. András az Aranybulla kiadására kényszerült. Említheti a kehidai oklevél 1232-es kiadásának időpontját. Megemlíti az Aranybulla 1267-es megújítását, illetve Nagy Lajos 1351-es törvényeit.	0	1	2
	T.2. Rögzíti, hogy a Magyar Királyság területén élő nemesség fejlődése kerül bemutatásra, továbbá, hogy az Aranybullát a király Fehérváron adta ki. Említést tehet II. András halicsi, valamint I. Lajos itáliai hadjáratairól.	0	1	2
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	A vizsgázó helyesen használja a témához kapcsolódó általános , illetve konkrét fogalmakat.	0–6		
	K.1. Használja a témához kapcsolódó általános fogalmakat (pl.: király, nemes, adó, báró, bírói ítélet, oklevél, szabad végrendelkezés, nemesi/királyi vármegye, tartományúr)	0	1	2
	K.2. Használja a témához tartozó konkrét szakkifejezéseket (pl. ellenállási záradék, háramlási jog, öt sarkalatos nemesi jog, várjobbágyság, szerviens, ösiség, egy és ugyanazon szabadság elve)	0	1	2
	K.3. A kifejtés mondatokból áll, a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0	1	2
	A vizsgázó a válaszába beépíti a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.	0–9		

Ismeretszerzés, a források használata	F.1 Az Aranybullára vonatkozó forrás alapján rögzíti, hogy a nemeseket bírói ítélet nélkül nem lehetett elfogni, valamint, hogy a dokumentum biztosította a nemesi birtokkal való szabad rendelkezést (megemlítheti, hogy újdonság volt a leányági örökítés engedélyezése). Megállapítja, hogy ezen rendelkezések leginkább a szerviensek rétegének kedveztek.	Rögzít	
		0	1
		Megállapít	
	F.2. Rögzíti, hogy az Aranybullához tartozott egy ellenállási záradék. Megállapítja, hogy ennek értelmében a nemesség felléphetett a király ellen, amennyiben az nem tartotta be az Aranybullában foglaltakat.	Rögzít	
		0	1
		Megállapít	
	F.3. Rögzíti, hogy Nagy Lajos az 1351-es törvényeiben megerősítette az Aranybullában foglaltakat, kiegészítéssel, mely előírta a nemesi birtokok elidegeníthetlenségét (megemlítheti, hogy az ősiség törvénye 1848-ig volt hatályban), ezzel létrejött a jogilag egységes nemesi réteg. Megállapítja, hogy a törvény az egyre erősödő bárói ligáktól védte a köznemességet, valamint, hogy a későbbiekben nagyban akadályozta a polgári átalakulást.	Rögzít	
		0	1
		Megállapít	
Az eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	A vizsgáló feltárja, elemezi és helyesen értékeli az eseményeket alakító tényezőket	0–12	
	E.1. Rögzíti, hogy az Aranybulla mozgalomban a nagybirtokosok, valamint a szerviensek vettek részt. Megállapítja, hogy előbbiek sérelmezték, hogy II. András külföldieknek adományoz birtokokat, tisztségeket, míg utóbbiak féltek a függésbe kerüléstől, valamint szolgálati birtokaikat örökbirtokká akarták nyilváníttatni.	Rögzít	
		0	1
		Megállapít	
	E.2. Rögzíti az Aranybulla további, a forrásban nem szereplő rendelkezéseit (nemesi adómentesség, a nemesek csak külső támadás esetén kötelesek saját költségen hadba vonulni, főbb tisztségeket nem kaphat külföldi, fehérvári törvénylátó napok).	Rögzít	
		0	1
		Megállapít	
	E.3. A vizsgáló bemutatja a nemesség XIII. századbeli tagozódását (szerviensek, várjobbágyok, főurak, vagy később bárók), valamint bemutatja ezen rétegek legfontosabb jellemzőit (pl. a királyi szerviensek, csak a királynak tartoztak katonáskodási kötelezettséggel, közepes méretű birtokkal rendelkeztek. A vizsgáló bemutatja a familiaritás jelenségét, valamint a kiskirályok térnyerését.	Rögzít	
		0	1
		Megállapít	
	E.4. Rögzíti, hogy IV. Béla 1267-ben megerősíti az Aranybullában foglaltakat és ezzel kapcsolatban lényegi	Rögzít	
		0	1

	megállapítást tesz. (pl.: királyi vármegyék helyett nemesi vármegyék alakultak; önállósodott az igazságszolgáltatás).	Megállapít		
		0	1	2
<i>Ugyanaz a válasz nem fogadható el két külön tartalmi elem (forráshasználat, az eseményeket alakító tényezők) pontozásánál is.</i>				
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM				33